

Вказані ознаки майнових прав утворюють зовнішню характеристику зазначеної правової категорії.

Майнові права як об'єкт цивільних правовідносин можна класифікувати на речові, зобов'язальні, корпоративні та виключні права.

Таким чином, майнові права – це об'єкт цивільних правовідносин, який має специфічні ознаки та класифікацію.

ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

А. В. НАУМЕНКО, к. ю. н.

Харківський національний університет міського

Господарства імені О. М. Бекетова

allanaum@bk.ru

Ч.1 ст. 70 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року (далі – Закон) встановлено, що з метою забезпечення статутної діяльності вищого навчального закладу засновником (засновниками) закріплюються на основі права господарського відання або передаються у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно.

Однак, закріплення майна на праві господарського відання за суб'єктами некомерційного господарювання є дискусійним, оскільки відповідно до ч.1. ст. 136 Господарського кодексу України (далі – ГКУ) право господарського відання є речовим правом *суб'єкта підприємництва*, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами.

Тому, на наш погляд, логічно було б закріплювати майно за вищими навчальними закладами на праві оперативного управління, як це було передбачено раніше в законодавстві про вищу освіту, оскільки вищий навчальний заклад не є суб'єктом підприємництва.

Оскільки підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і

соціальних результатів та **одержання прибутку** (ч.1 ст. 42 ГКУ). Таким чином, основною рисою підприємництва, яка відрізняє його від некомерційного господарювання, є спрямованість на отримання прибутку.

Більш цього, закріплення майна на праві господарського відання, оскільки це речове право суб'єкта підприємництва, суперечить правовому статусу вищого навчального закладу. Так, згідно з ч. 1 ст. 27 Закону вищий навчальний заклад утворюється у формі державної, комунальної, приватної установи і працює на засадах **неприбутковості**.

Згідно з пп. 14.1.121 п. 14.1 ст. 14 (Податкового кодексу України – далі ПКУ) **неприбуткові підприємства, установи та організації** - підприємства, установи та організації, основною метою діяльності яких є не одержання прибутку, а провадження благодійної діяльності та меценатства й **іншої діяльності**, передбаченої законодавством.

Освітня діяльність - діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб (п.16 ч.1 ст.1 Закону).

При цьому, слід враховувати, що в п. 1 ст. 3 ГКУ господарська діяльність, яка здійснюється без мети одержання прибутку, називається некомерційною господарською діяльністю.

Згідно з п. 1-3 ст. 52 ГКУ під **некомерційним господарюванням** розуміється самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

Некомерційна господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання державного або комунального секторів економіки у галузях (видах діяльності), у яких забороняється підприємництво на основі рішення відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування. Некомерційна господарська діяльність може здійснюватися також іншими суб'єктами господарювання, яким здійснення господарської діяльності у формі підприємництва забороняється Законом.

Статтею 86 Цивільного кодексу України дозволено непідприємницьким товариствам (споживчим кооперативам, об'єднанням громадян тощо) та **установам** поряд зі своєю основною діяльністю здійснювати підприємницьку діяльність, якщо інше не встановлено Законом і

якщо ця діяльність відповідає меті, для якої вони були створені, та сприяє її досягненню.

Відповідно до ст. 133 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) платниками податку у тому числі є неприбуткові установи та організації у разі отримання прибутку від неосновної діяльності та/або доходів, що підлягають оподаткуванню відповідно до цього розділу III ПКУ (п. 133.1.4).

Таким чином, діяльність неприбуткових установ та організацій, спрямована на отримання прибутку та/або доходи, що підлягають оподаткуванню, відповідно до розділу III ПКУ, оподатковуються згідно зі статтею 157 Розділу III ПКУ. Ця стаття застосовується до неприбуткових установ та організацій, зареєстрованих згідно з вимогами законодавства та внесених органами державної податкової служби в установленому порядку до Реєстру неприбуткових організацій та установ, які є у тому числі:

науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами III-IV рівнів акредитації, внесеними до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.

В основі діяльності неприбуткових організацій - непідприємницька діяльність, що не передбачає отримання прибутку. Однак, зазначені юридичні особи можуть проводити за окремим кошторисом операції підприємницького характеру.

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО КІНЦЕВИХ ВЛАСНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

О. В. ХАРИТОНОВ, к. ю. н.

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

kharytonov@ilf-ua.com

У жовтні минулого року парламент ухвалив закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України відносно визначення кінцевих вигодонабувачів юридичних осіб і публічних діячів», яким зобов'язав усіх юридичних осіб, у тому числі банківські установи, розкривати інформацію про кінцевих власників (вигодонабувачів) істотної участі у банках. В якості кінцевого вигодонабувача не розглядаються фізичні особи - номінальні власники або посередники відносно корпоративних прав або прав на активи юридичних осіб (довірче управління, трасти).